

et Folketing som det nuværende. Nogen afgørende Indvending vil jeg derfor ikke kunne se mod at gaa til det foreslaaede Skridt, hvilket maaske i andre Henseender kan gøre nogen Gavn, og som af en saa betydelig Samfundsklasse ønskes. Forhaabentlig vil det vel ogsaa vise sig, at de Anskuelser, der for Tiden ere de dominerende i vor Handelsverden, ikke altid ville vedblive at være det. Men ganske vist er der den stærkeste Opfordring til ikke at undlade at tilføje, at ingen ydre Foranstaltning vil kunne bringe Handelslivet Indflydelse og Gavn, hvis det ikke bæres frem af egen Indsigt og indre Styrke. Af al økonomisk Virksomhed er Handelen fremfor nogen anden den, der maa være i Stand til at staa paa sine egne Ben, være i Stand til at klare sig selv, være sin egen Herre og sin egen Formynder. Et Handelsliv, der ikke formaar dette, er intet værd. Erkendelsen heraf er enstydig med selvstændigt og selvbevidst Frisind i økonomisk Opfattelse. Det var sikkerlig ikke for tidligt, om disse Anskuelser brød med deres Lys igennem i Byens Befolkning, og man naaede til Forstaaelsen af, at kun ad den Vej og i Harmoni med de andre Samfundsklasser er der Mulighed for Fremgang for Landets Handelsliv som for de øvrige Byerhverv.

Høegh-Guldberg: Jeg vil meddele dette Forslag min anbefaling og skal i den Anledning kort gennemgaa Sagens Historie. Den 2den Juni 1881 blev Sagen første Gang bragt frem af Grosserersocietetets Komite i et Andragende til Ministeriet, som gik ud paa, at man ønskede Societetets Komite udvidet til at blive et Handelskammer i Lighed med dem, der findes rundt omkring i de andre europæiske Stater. De begyndte i Midten af det syttende Aarhundrede i Frankrig og bredte sig derfra over Tyskland, Nederlandene, Østerrig-Ungarn, Italien og England. Dette Andragende af 1881 sluttede med en Udtalelse om, at Handelstanden maatte ønske og inden for en nær Fremtid antage, at det var nødvendigt, at der ogsaa her i Danmark oprettedes et Handelsdepartement, der omfattede Handel, Skibsfart og Industri. I 1883 indgav Grosserersocietetet paa ny et Andragende om en saadan Centralmyndighed i Administrationen. Man begrunder det med, at det var ønskeligt, idet man derved vilde spare Tid og skaffe mere Enhed i Behandling af Sagerne. Der var Grund dertil, fordi Sagerne fandtes spredte omkring i mange forskellige Ministerier. Udenrigsministeriet

f. Eks. havde Konsulatsagerne og hele Forholdet til Udlandet; under Marineministeriet fandtes Lods-, Fyr- og Vagervæsenet, Bekendtgørelserne for søfarende, som ere af den største Betydning for Handelen og Søfarten; under Finansministeriet fandtes Toldvæsen og Kolonier; under Justitsministeriet sorterede Sø- og Handelsretten, Island, Firmavæsen og Handelsregistre, og endelig under Indenrigsministeriet Næringsvæsen, Patentvæsen, mange forskellige Ting vedrørende Omsætningsforholdene, Havnevæsen og meget mere. Der vilde altsaa spares Tid og komme mere Enhed i Behandlingen, naar disse Sager kunde samles. Man mente ogsaa i et saadant Handelsdepartement at kunne vinde, ligesom man havde søgt og vundet i Udlandet, at udvikle Administrationens almindelige Syn paa Landets Handelsforhold. Det var heller ikke noget ubekendt, man søgte i et saadant Departement eller Direktorat, idet man i Generaltold- og Kommercekollegiet, som ophævedes 1848, allerede havde Forbilledet derfor og i kort Tid i 1848 med Minister Bluhme som første Chef et Handelsministerium. Endelig havde Handelsstanden rundt om i Udlandet set, at der i saa godt som alle europæiske Lande fandtes Institutioner af lignende Art, som man var vel tjent med, og der var ingen Grund til at antage, at vi ikke skulde være tjente med det samme her. Som allerede af den ærede foregaaende Taler omtalt, indbragtes i 1884 Forslag paa Finansloven om Oprettelsen af et Handelsdepartement. Dette Forslag udstemtes ved anden Behandling af Hensyn til den forhaandenværende politiske Situation. Forslaget gentoges i 1885, 86, 87, 88 og 89 med samme Resultat. I Maj 1894 havde imidlertid Landbruget opnaaet at faa et Landbrugsdepartement, og 2 Aar efter i 1896 udvidedes dette til et Landbrugsministerium, noget, som Landbruget satte megen Pris paa og havde kæmpet for gennem deres Fællesforeninger siden 1879. Dette lagde selvfølgelig Handelen Mærke til, og det fornyede dens Haab og forøgede dens Ønske om ogsaa selv at faa et Departement og forhaabentlig derved senere ogsaa et Ministerium; og dens Repræsentanter udtalte, at „Landbrugets Interesser ere uadskillelige fra Handelens Trivsel“, og navnlig at „for Udenrigshandelens Vedkommende er der fuldstændig Solidaritet mellem begge de to Samfundsklasser“. Dette udtaltes paa det almindelige danske Handelsmøde i Kjøbenhavn 1896, hvor man enstemmig vedtog paa ny at anmode om et Handelsdepartement eller